

ANEXO XI

PLAN DE IGUALDADE

PLAN DE IGUALDADE CPI XANCEDA

ÍNDICE

- 1. INTRODUCCIÓN**
- 2. XUSTIFICACIÓN LEGAL**
- 3. CONTEXTUALIZACIÓN**
- 4. OBXECTIVOS**
- 5. ACTUACIÓNS**
- 6. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN**

1. INTRODUCCIÓN

A lexislación comunitaria en materia de igualdade de xénero constitúe a base fundamental da política de igualdade de oportunidades en Europa.

Na mesma liña, a Constitución española promulga que somos iguais ante a lei, e aínda que desde hai anos a normativa vixente ampara a igualdade entre mulleres e homes e a non discriminación por razón de orientación afectivo-sexual e identidade de xénero, esta non se reflicte en todos os ámbitos sociais, e, polo tanto, tampouco na escola.

Aplicar o Plan de Igualdade nun centro educativo é unha tarefa complexa que abrangue moitos ámbitos e aspectos distintos. Pero o obxectivo fundamental que debemos marcarnos é mover ó conxunto da comunidade educativa a reflexionar sobre os prexuizados nos que todos e todas fomos enculturadas e que nos seguen transmitindo toda a nosa contorna, a familia, os medios de comunicación, etc. Estes prexuizados sexistas e LGBTI-fóbicos (rexeitamento que sofre o conxunto do colectivo de persoas lesbianas, gays, bisexuais, transexuais, transxénero e intersexuais) constitúen a base de condutas discriminatorias que poden culminar en situacións de violencia de xénero, acoso escolar homofóbico e delitos de odio. Por tanto é fundamental deseñar actividades que consigan que tanto o profesorado como o alumnado se expoñan a devanditos prexuizados, adquiran un maior coñecemento e concienciación sobre a igualdade de xénero e respecten a diversidade afectivo-sexual, a diversidade familiar e as diversas identidades de xénero, que modifiquen as súas condutas, e así fomentar a participación, e o exercicio da cidadanía como instrumentos imprescindibles para o libre e digno desenvolvemento humano.

Entendemos a igualdade como unha relación de equivalencia, no sentido de que todas as persoas teñen o mesmo valor, e, precisamente por iso, son iguais. A defensa da igualdade de dereitos entre homes e mulleres parte do principio de que as mulleres, como cidadás, deben ser libres coma os homes á hora de decidir e exercer papeis sociais e políticos.

Por todo isto este documento vai constituírse como un documento pragmático a través do cal se recollan as medidas de acción positivas para abordar a promoción da

igualdade de xénero entre homes e mulleres, e para sensibilizar, previr e intervir fronte a violencia machista, que inclúe, a violencia de xénero e a LGBTIfobia.

2. XUSTIFICACIÓN LEGAL

A L.O.M.C.E.

A lei orgánica 8/2013, de 3 maio, de Educación contempla en varios apartados da igualdade entre homes e mulleres. Vexamos a continuación algúns deles:

Non seu preámbulo establece que só un sistema educativo de calidade, inclusivo, integrador e esixente, garante a igualdade de oportunidades e fai efectiva a posibilidade de que cada alumno ou alumna desenvolva ó máximo as súas potencialidades.

O artigo 1 establece que o sistema educativo debe favorecer o desenvolvemento na escola dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres, así como a prevención da violencia de xénero.

No artigo 17.d “Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade”. *Este é un dos obxectivos que se pretenden en Ed. Primaria.*

Outro obxectivo, neste caso para a Educación Secundaria Obrigatoria, atópase contemplado no **Artigo 23. c** “Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres”.

No Artigo 66.3.g contéplase “Prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais. Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, así como analizar e valorar criticamente as desigualdades entre eles”.

No Artigo 78. Normas de organización, funcionamento e convivencia: “Aqueles condutas que atenten contra a dignidade persoal doutros membros da comunidade educativa, que teñan como orixe ou consecuencia unha discriminación ou acoso baseado no xénero, na orientación ou identidade sexual, ou unha orixe racial, étnica, relixiosa, de

crenzas ou de discapacidade, ou que se realicen contra o alumnado máis vulnerable polas súas características persoais, sociais ou educativas terán a cualificación de falta-moi grave e levarán asociada como medida correctora a expulsión, temporal ou definitiva, do centro”.

No Artigo 84.3 “En ningún caso haberá discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social”

No Capítulo III, sección primeira, o Consello Escolar, podemos atopar os seguintes artigos relacionados con este tema:

Artigo 126.2 “Unha vez constituído o Consello Escolar do centro este designará unha persoa que impulse medidas educativas que fomenten a igualdade real e efectiva entre homes e mulleres”.

No Artigo 127.g “Promover medidas e iniciativas que favorezan a convivencia no centro, a igualdade entre homes e mulleres e a resolución pacífica de conflitos entre todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social”.

A igualdade garante o respecto ós dereitos fundamentais de todos e todas e contribúe a unha sociedade máis xusta, tendo o sistema educativo un papel moi importante no asentamento deste principio desde os primeiros niveis de escolarización.

No proxecto educativo de centro contemplaranse medidas para promover a igualdade de xénero xa que os Proxectos educativos deben potenciar a igualdade de oportunidades entre nenos e nenas, entre os e as adolescentes, sexa cal sexa a súa condición. **A finalidade destes proxectos é educar en igualdade, erradicar estereotipos e discriminacións por razóns de sexo, de identidade de xénero ou de orientación afectivo-sexual, e previr as súas consecuencias.**

Isto fai necesario a aplicación de medidas individuais e colectivas encamiñadas a promover a igualdade de oportunidades, e, por tanto, asentar as bases para conseguir un **centro coeducativo, libre de discriminación e respectuoso con todas as diversidades, no que todos e todas teñan o mesmo dereito a unha educación de calidade nun ambiente escolar seguro.**

3. CONTEXTUALIZACIÓN

O centro atópase no concello de Mesía (entorno rural), situado na cunca do río Tambre e pertence á comarca de Ordes na provincia de A Coruña. Conta cunha superficie de 107,07 km², dividida en 12 parroquias, 11 dentro do termo municipal e unha, Bruma, situada fóra del. O concello de Mesía conta cunha poboación de 2700 habitantes segundo o último censo (2016). O núcleo máis poboado de todo o Concello é Visantofña. O centro administrativo é Xanceda. Estamos a falar dunha poboación dispersa, que nos últimos anos está experimentando un leve incremento debido a que o número de nados é superior ao número de defuncións.

A actividade económica do Concello de Mesía está dominada polo sector primario e é o subsector pecuario o que marca as pautas paisaxísticas e do aproveitamento. A principal economía deste concello é a gandería. Con máis de 354 explotacións agropecuarias censadas, Mesía é un dos concellos da provincia da Coruña con maior número de cabezas de gando vacún, total de bovinos 12.762 (Datos período 2012 do Instituto Galego de Estatística). É preciso destacar a alta mecanización que se está a levar a cabo no sector, que cada vez é máis competitivo e ten mellores rendementos.

As principais industrias deste concello son as industrias cerámicas, que explotan un abundante recurso que existe na zona, o barro, e dedícanse á fabricación de tella curva e de ladrillo.

A actividade económica do concello completaríaase cunha serie de pequenas e medianas empresas, entre as que cabe salientar as dedicadas á fabricación de mobles, estruturas metálicas, elaboración de pan e repostería, derivados lácteos e outras pertencentes ao sector servizos.

A casa do Concello está situada no "Campo das Mentiras", na parroquia de Xanceda. É a institución encargada do mantemento do Centro. O Concello conta con Biblioteca Municipal, a través da que se realizan cursos de animación á lectura, informática, teatro, Aula Informática, Auditorio e ten contacto permanente co centro para a realización de actividades. A meirande parte da poboación emprega como lingua de comunicación o galego.

O centro está situado na parroquia de Xanceda, no concello de Mesía. É un C.P.I. (Centro Público Integrado), que acolle alumnos/as pertencentes ós Concellos de Mesía (na maioría) e Frades, desde Educación Infantil de 3 anos ata 4º da ESO. Ademais incorpóranse os alumnos/as das escolas unitarias de Olas e Visantoña.

É un centro de 11 unidades que corresponden a:

- *2 unidade de Educación Infantil.*
- *5 unidades de Educación Primaria.*
- *4 unidades de Educación Secundaria.*

Finalmente engadir que o centro participa nos seguintes programas:

- **PLAMBE**
- **Proxecto de Normalización Lingüística**
- **Contratos-programa**
- **Plan Proxecta**

4. OBXECTIVOS

4.1 OBXECTIVOS XERAIS

- Descubrir nas experiencias diarias, escolares, extraescolares e en todo o ámbito da vida social e cultural, presente e pasada, a igualdade de posibilidades e a equivalencia de achegas dos homes e mulleres.
- Aceptar, respectar e valorar as características das outras persoas sen deixarse influír por ningún tipo de actitude discriminatoria en relación co sexo, coa orientación sexual e coa identidade de xénero.
- Participar de forma igualitaria, construtiva e solidaria na realización de xogos, actividades grupais, situacións de comunicación e na repartición de responsabilidades e tarefas, rexeitando a división do traballo e de funcións por razón de sexo ou xénero.
- Colaborar na construción e no desenvolvemento dunha sociedade e dunhas relacións interpersoais baseadas no recoñecemento e respecto da individualidade, da singularidade e dos dereitos de toda persoa.

- Adoptar medidas para eliminar o uso sexista e heterosexista da linguaxe e promover unha imaxe pública e privada de mulleres e homes baseada na igualdade e no respecto á diversidade afectivo-sexual e familiar.
- Fomentar a corresponsabilidade coa repartición equilibrada de cargos e tarefas.
- Implicar ós pais e nais nas tarefas coeducativas e no respecto á diversidade afectivo- sexual e familiar.
- Sensibilizar ó profesorado na práctica de valores coeducativos e no respecto á diversidade afectivo-sexual e familiar.
- Desenvolver e traballar un novo modelo de masculinidade co alumnado.
- Concienciar á comunidade educativa no uso da linguaxe non sexista nin heterosexista que presupón a heterosexualidade e o xénero, para que todas as persoas se sintan recoñecidas de forma positiva.
- Incorporar unha concepción de familia ampla e diversa, en consonancia coa rica diversidade de estruturas familiares presentes no centro educativo (familias homoparentais o lesboparentais, familias monoparentais, adoptivas, multiétnicas, multirraciais, transnacionais ou calquera outra das moitas formas de familia que están presentes na nosa contorna).
- Introducir de maneira expresa a educación na diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar e a loita contra o sexismo e a homofobia nos documentos oficiais de centro, empezando polo Proxecto Educativo, o Plan de Convivencia, o Regulamento de Réxime Interno e o Plan de Acción Tutorial.

4.2 OBXECTIVOS ESPECÍFICOS:

❖ Alumnado:

- Facer reflexionar ó alumnado sobre o prexuízo e a inxustiza que supón tanto para os homes como para as mulleres a asignación de roles por condicións de sexo.
- Favorecer e promover o respecto á libre orientación afectivo-sexual e a identidade de xénero.

- Fomentar unha actitude activa de rexeitamento a todo tipo de acoso sexista e homofóbico, de non participación en situacións de acoso, de apoio e defensa das persoas violentadas e de comunicación a calquera membro do persoal docente, ó seu titor ou titora, ó Departamento de Orientación ou ó Equipo directivo de situacións de violencia verbal o física, agresión sexual, acoso escolar homofóbico ou accións de odio.
 - Propiciar a reflexión sobre as situacións estereotipadas e discriminatorias que son manifestas nos medios de comunicación, especialmente na televisión e nas publicacións escritas orientadas cara as mozas e os mozos.
 - Estudar o perfil laboral de varias profesións, sobre todo, das ofertadas polo centro educativo, e reflexionar sobre a posibilidade de que calquera persoa poida desempeñar con total normalidade os traballos con independencia do seu sexo ou xénero.
- ❖ **Profesorado:**
- Establecer unhas pautas de actuación comúns que supoñan un apoio á igualdade de xénero e a promover un centro coeducativo e respectuoso coa diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar.
 - Reflexionar sobre a nosa práctica e os nosos prexuízos, mitos ou falsas crenzas baseadas no sexismo e na homofobia, presentes na nosa propia educación, que poidan influír no noso alumnado, e que poidan ser modificadas.
 - Eliminar a presunción de heterosexualidade e de xénero das persoas que compoñen a comunidade educativa e das familias.
 - Contribuír a facer do noso lugar de traballo un espazo seguro para as persoas LGBTI, visibilizando o rexeitamento de toda discriminación por motivos de orientación afectivo- sexual, diversidade familiar e identidade de xénero.

- Responder inmediatamente ós comentarios, chistes e burlas sexistas ou homóforas feitas polo alumnado ou polo persoal do centro, estean dirixidos ou non a mulleres ou a persoas LGBTI presentes. O silencio e a pasividade reforzan os comportamentos e actitudes de acoso sexista, homófobico e transfóbico.
- Fomentar a participación e a paridade na composición equilibrada dos órganos de representación e decisión.
- ❖ **Familias:**
- Reflexionar coas súas fillas e fillos sobre a importancia de establecer a igualdade de sexo e de xénero e da liberdade na elección da identidade de xénero e da libre orientación afectivo-sexual.
- Repartir de forma xusta e equilibrada as tarefas domésticas entre os diferentes membros da familia.
- Permitir que as fillas e os fillos teñan as afeccións que desexen e escollan os traballos que lles gusten.
- Asimilar os perfís profesionais de distintas profesións e axudar a orientar ás súas fillas e fillos independentemente do sexo.
- Fomentar a participación e paridade na composición equilibrada dos órganos de representación e decisión.
- Promover e impulsar medidas educativas que fomenten o respecto pola diversidade afectivo-sexual, familiar e de identidade de xénero.
- Dinamizar que se favoreza a resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social.

5. ACTUACIÓNS

A continuación detállanse as accións que se levarán a cabo segundo os diferentes ámbitos de actuación:

Actividades de diagnóstico:

- Realizar un breve diagnóstico do centro para coñecer o grao de sexismo no centro escolar e introducir cambios que promovan unha maior igualdade entre homes e mulleres. As liñas de análise poden ser as seguintes:

A porcentaxe de:

- Profesoras/es
- Xefas/es de departamento
- Titoras/es
- Persoal da limpeza homes/mulleres
- Equipo directivo homes/mulleres
- Consello Escolar homes/mulleres
- Realizar un diagnóstico, utilizando unha serie de indicadores observables e contrastables, que facilite o coñecemento das experiencias e percepcións da diversidade sexual, familiar e de identidade de xénero e da contorna de convivencia do centro por parte do profesorado e do alumnado.
- Analizar se existe un apartado específico sobre atención á diversidade afectivo-sexual, de xénero, familiar e de loita contra a homofobia e a transfobia nos documentos oficiais do centro, isto é, no Proxecto Educativo, no Plan de Convivencia, no Regulamento de Réxime Interno e no Plan de Acción Titorial, con medidas para a sensibilización, prevención, detección e eliminación de toda manifestación de discriminación, dirixidas á toda a comunidade educativa.
- Analizar se existe un protocolo en caso de acoso por homofobia e transfobia accesible, efectivo e integral.

- Detectar posibles situacións de homofobia e transfobia que poidan darse dentro da comunidade educativa, utilizando unha serie de indicadores tales como: indicadores para detectar ó alumnado que é vítima ou acosadora no recinto escolar por homofobia e transfobia; farase extensivo ao persoal docente e non docente e ás familias.
- Analizar se se fomenta a formación sobre diversidade sexual, familiar e de identidade de xénero a todo o persoal do centro así como ao alumnado e se se ofrece información ás familias.
- Determinar se todo o persoal docente e de orientación sabe cómo previr e actuar ante situación de acoso escolar homofóbico e transfóbico.
- Analizar se se celebran efemérides específicas como o 17 de maio, Día Internacional contra a LGBTIfobia ou unha semana da diversidade afectivo-sexual e de identidade de xénero.
- Analizar se existen docentes, familias ou alumnado LGBTI que se fagan visibles como tales no centro.
- Analizar se os carteis e imaxes colgados nos corredores o taboleiros das aulas así como os materiais didácticos que se utilizan no centro mostran a diversidade étnica, corporal, relixiosa, afectivo-sexual e de expresión de xénero.
- Analizar se o equipo directivo, o claustro e o Consello Escolar fomentan a relación entre o centro e persoas expertas ou organizacións LGBTI, por exemplo, celebrando actividades específicas (xornadas, sesións de titoría, talleres, charlas...) xunto a elas.
- Analizar se existen materias no currículo con contidos relacionados co acoso escolar por homofobia e transfobia.
- Analizar se existe documentación e materiais de libre acceso de temas de diversidade de orientación afectivo-sexual e de identidade de xénero.

Adopción de medidas:

Realizado un diagnóstico previo, adoptáranse medidas encamiñadas a favorecer a igualdade e a non discriminación por diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar. Estas medidas, en función do diagnóstico previo, poderían ir na seguinte liña:

- **Medidas organizativas de centro:**
- Establecer medidas de igualdade e de atención a diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar nos documentos de organización do centro: Proxecto Educativo do Centro, Regulamento de Réxime Interno, Plan de Convivencia e Plan de Acción Tutorial.
- Implantar a paridade na elección a delegados/as do alumnado, mediante a figura do codelegado e da codelegada.
- Intentar lograr a paridade nos órganos de dirección do centro e nas xefaturas dos departamentos didácticos.
- Posuír un taboleiro que recolla información de interese sobre a igualdade de xénero e a diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar
- Favorecer un uso da linguaxe non sexista nin heterosexista:
 - Usar a linguaxe inclusiva no centro e na aula, na medida do posible.
 - Revisaranse e modificaranse, se procede, todos os documentos do centro, para incorporar unha linguaxe non sexista nin que presupóna a heterosexualidade da comunidade educativa nin das familias.
 - Revisión da linguaxe utilizada na aula e o que aparece nos libros, eliminando, o sexismo e a LGBTIfobia onde os haxa.
- Elaborar un protocolo de intervención en caso de acoso escolar por homofobia e transfobia entre o alumnado.
- Crear un Comité Escolar da Diversidade que conte coa presenza e representación de todos os membros da comunidade educativa.
- Propor en todas as aulas unha Asemblea de Convivencia na que se debata e reflexione sobre o cumprimento das normas de convivencia, as relacións entre o alumnado da clase e calquera problemática que poida xurdir tanto na clase coma no centro
- Fomentar a presenza de referentes positivos de diversidade afectivo-sexual, familiar e de xénero no centro educativo, apoiando a visibilidade da comunidade LGBTI se o considera pertinente e poida así converterse nun referente próximo para toda a comunidade educativa.

Medidas de concienciación

- Facilitar material de apoio e de recursos didácticos para que os/as titores/as e profesores/as poidan traballar a igualdade e a diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar na aula.
- Promover a libre elección dos estudos sen que exista ningún condicionante de sexo ou xénero ao hora elixir as ensinanzas, sobre todo as de carácter profesional, que son as máis sesgadas polo sexo ou xénero.
- Incrementar a biblioteca do centro con títulos, filmes e outro material coeducativo e relativo á diversidade afectivo-sexual, familiar e de identidade de xénero.
- Organización de obradoiros, charlas e actividades relacionadas coa igualdade de xénero e contra a violencia sexista.
- Organización de obradoiros, charlas e actividades relacionadas coa LGBTIfobia coa Asociacións correspondentes.
- Organizar a celebración da Semana da Diversidade con diferentes actividades formuladas polo Comité Escolar da Diversidade.
- Organizar actividades en efemérides concretas, tales como o 25 de novembro, Día Internacional contra a Violencia cara á Muller; o 8 de marzo, Día da Muller; o 26 de abril, Día da visibilidade Lésbica; o 17 de maio, Día Internacional contra a Homofobia e Transfobia, etc.
- Promover que as actividades que se realicen no centro teñan en conta a perspectiva do xénero a diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar: o día das Letras Galegas, o Día da Paz, etc.

- **6. METODOLOXÍA**

Teranse en conta os seguintes principios:

- Partir da realidade do centro.
 - É importante ter en conta a realidade que envolve ó centro, coñecendo o contexto social que envolve ó alumnado.
- Participación.
 - A coeducación e o respecto pola diversidade non é tarefa dunha soa per

soa senón de moitas e é necesario que exista unión entre toda a comunidade educativa.

- Partir de situacións compartidas:
 - Traballar en coordinación con asociacións, institutos da contorna.
- Gozar.
 - Non queremos que a coeducación e o respecto pola diversidade sexa unha área a parte, senón que sexa un valor implícito nas distintas materias impartidas.
- Respetar:
 - O diálogo será a base do respecto.
- Traballar en equipo:
 - Un dos elementos fundamentais que inciden na eficacia da intervención coeducativa o de respecto pola diversidade é o que se deriva da coherencia entre propostas do profesorado e os comportamentos cotiáns. Difícilmente se pode transmitir ao alumnado unha visión integradora se non traballamos en equipo coordinados.
- Revisar o traballo:
 - Realizárase revisións periódicas do Plan de Igualdade, así como do noso traballo.

7. CRITERIOS E MECANISMOS DE AVALIACIÓN

A avaliación terá carácter continuo e avaliaremos se os obxectivos propostos en cada actividade se conseguiron ou non.

Avaliarase a participación activa de toda a comunidade educativa.

Elaboraremos unha memoria final, onde se recollerán o grao de adquisición das finalidades e obxectivos marcados.

Así mesmo avaliarase a coordinación entre o profesorado, o grao de participación de axentes externos (asociacións, familias...), a consecución de obxectivos, os materiais empregados, a actitude do alumnado, a implicación do claustro en materia de Igualdade...

Os instrumentos empregados serán: a observación, a enquisa inicial onde se recollan actividades propostas dos alumnos, os cuestionarios finais de cada actividade coa fin de valorar o grao de consecución, etc.

8. RECURSOS

- Persoais: titores/as, Equipo docente, Departamento de Orientación, Departamentos Didácticos, representantes do Consello Escolar, Axentes externos, Familias,...
- Materiais: Material funxible, vídeos, música, lecturas.

En Xanceda, a 4 de novembro de 2019

Este Plan de Igualdade foi aprobado polo Claustro do Profesorado en sesión do 5 de novembro de 2019 e polo Consello Escolar en sesión da mesma data.

A DIRECTORA

A SECRETARIA

Asdo: María Sanjurjo Moar

Asdo; Concepción Cabanas Oubiña